

Kur Korumalı Mevduat Hesapları ve Bankacılık Mevzuatındaki Yeri

Yazarlar: Av. Dr. Zahide Altunbaş Sancak // Av. Aziz Can Cengiz

Cumhurbaşkanı'nın 20 Aralık 2021 tarihinde yaptığı açıklamaları ile gündeme gelen "Kur Korumalı Mevduat Hesapları" bu tarihten itibaren bankacılık ve finans uygulamasına ilişkin tartışmaların merkezine oturdu. Hemen bir gün sonra 21 Aralık 2021 tarihinde Resmî Gazete'de ilan edilen 2021/14 sayılı Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ ["**Tebliğ**"] ile hukuki temelleri atılan enstrüman, takip eden günlerde Tebliğ'de yapılan değişiklikler ile gitgide genişleyen uygulama alanı buldu ve son halini aldı. Bu yazımızda kur korumalı mevduat hesaplarını hukuki temelleri ile birlikte inceleyeceğiz.

I. Kur Korumalı Mevduat Hesabı Nedir?

Kur Korumalı Mevduat Hesabı, kişilerin bulundukları döviz mevduatı yerine tercih edebilecekleri, belli başlı döviz türlerinin TL karşısında vade sonunda belirlenen faiz oranından daha fazla değerlendirilmesi durumunda arada oluşan farkın garanti altına alındığı bir bankacılık enstrümanıdır. Halihazırda Amerikan Doları, Euro ve İngiliz Sterlini şeklinde tutulan birikimler de Türk Lirası'na çevrilip Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat hesabına dönüştürülerek değerlendirilebilecektir.

II. Kimler Kur Korumalı Mevduat Hesabı Açabilir?

Kur korumalı mevduat hesaplarının tartışılmaya başladığı ilk günlerde enstrümandan yalnızca gerçek kişilerin faydalanabileceği açıklanmıştı. Gerçekten de, ilk aşamada tüzel kişiler Tebliğ kapsamının dışında bırakılmış, Tebliğ'in kapsamı "gerçek kişilerin döviz tevdiat hesaplarının ve döviz cinsinden katılım fonlarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlemek" olarak belirlenmişti.

Gelinen aşamada ise bu karardan vazgeçilmiş, 11 Ocak 2021 tarihinde Tebliğ'de değişiklik yapılarak tüzel kişilerin de kur korumalı mevduat hesapları açabileceği kabul edilmiştir. Dolayısıyla mevcut durumda gerçek kişilerin yanı sıra bankalar ve diğer finansal kuruluşlar hariç Türkiye'de yerleşim yeri bulunan tüzel kişiler de bu enstrümandan faydalanabilir.

Gerçek ve tüzel kişilerin açtığı kur korumalı mevduat hesaplarının arasında önemli bir fark olarak, gerçek kişiler 3 ve 6 aylık veya 1 yıllık vadelerle hesap açabilirken tüzel kişiler yalnızca 6 aylık veya 1 yıllık vadelerle hesap açabilecek. Bunun dışında gerçek ve tüzel kişilerin enstrümandan faydalanmasına ilişkin kayda değer bir fark bulunmuyor.

Kur korumalı mevduat hesaplarının açılmasına ilişkin vatandaşlık, uyruk veya tüzel kişiler bağlamında merkez ülkeye ilişkin ek bir kısıtlama da bulunmuyor. Dolayısıyla yurt içi yerleşik tüm gerçek ve tüzel kişiler hesap açabiliyor. Ek olarak, yurt içinde yerleşik olmamakla beraber yurt dışında yaşayan işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları da düzenleme kapsamında hesap açabiliyor.

III. Kur Koruması ve Kur Korumalı Hesaplara Tanınan Diğer İmtiyazlar

Tebliğ kapsamında, kur korumalı mevduat hesaplarına banka tarafından ödenebilecek en düşük faiz kamuoyunda **politika faizi** olarak da bilinen Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası [“TCMB”] bir hafta vadeli repo ihale faizi olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla vade sonunda müşteriye ödenecek tutar en az anapara ve vade süresince işleyen politika faizinin toplamı kadar olabilir. Bankalar, kur korumalı mevduat hesaplarında uygulanmak üzere TCMB politika faizinin daha üstünde bir faiz oranı da kararlaştırabilirler.

Vade süresince döviz kurundaki yükselişin hesaba uygulanan faiz oranından aşağıda kalması halinde müşteriye başkaca bir ödeme yapılmaz. Ancak kur korumasının devreye girmesi, yani belirlenen döviz kurunun faizin üstünde bir oranda yükselmesi halinde döviz kuru ile faiz tutarı arasındaki farkın da müşteriye ödenmesi gerekir. Bu halde ise hesaba uygulanan faize ilişkin kısmı banka öderken, kurdaki artış ile hesaba uygulanan faiz arasındaki farkı TCMB öder. Örneğin, müşteri 10.000 TL mevduatını %15 faiz ve 1 yıllık vade ile kur korumalı mevduat hesabına yatırır ve geçen 1 yıl içerisinde döviz kuru %10 artarsa, döviz kurundaki artış faiz oranının altında kaldığından anapara + faizden oluşan 11.500 TL banka tarafından müşteriye ödenir. Ancak aynı durumda döviz kuru %20 artarsa döviz kurundaki artış oranı faizin üstünde kaldığından anapara + faiz + döviz kuru farkından oluşan 12.000 TL müşteriye ödenirken, faiz ile döviz kuru arasındaki farktan oluşan 500 TL’lik kısım TCMB tarafından ödenmiş olur. Kur farkı ödemeleri hesaplanırken TCMB tarafından her gün saat 11.00’da açıklanan Amerikan Doları, Euro ve İngiliz Sterlini alış kuru esas alınır. Vadesinden önce hesabın bozulması yani hesaptan para çekilmesi halinde ise TCMB tarafından kur farkı ödemesi yapılmaz.

Kur korumalı vadeli mevduat hesaplarını teşvik etmek amacıyla halihazırda bu hesaplardan herhangi bir mevduat kesintisi yapılmıyor ve stopaj alınmıyor. Bununla beraber, yakın zamanda kur korumalı hesaplara tanınan imtiyazların genişleyerek hesap sahiplerine bazı vergi istisnaları getirilmesi tartışmaları da sürüyor.

IV. Düzenlemenin Yeterliliği Tartışması

Kamuoyuna açıklandığı andan itibaren hızlıca uygulanmaya başlayan ve bankacılık ve finans hukukuna ilişkin birçok tartışmaya yol açan kur korumalı mevduat hesaplarına ilişkin yegâne hukuki düzenleme olan 21 Aralık 2021 tarihli Tebliğ, idare tarafından konuya ilişkin yapılan pek çok açıklamayı ve halihazırda hayata geçirilen pek çok uygulamayı düzenlemiyor. Örneğin kamuoyunda kur korumalı vadeli hesaplara ilişkin tavan faizi uygulaması tartışılır ve bankalarca da uygulandığı gözlemlenirken, bu husus Tebliğ kapsamında düzenlenmiş değil. Kur korumalı hesaplara ilişkin bu ve daha pek çok tartışmanın sürmesi, Kanun düzeyinde kapsamlı bir düzenlemeye ihtiyaç duyulabileceğini gösteriyor. Böyle bir düzenlemenin yokluğunun, şimdiden hukuki öngörülebilirliğe ilişkin tartışmalara yol açtığı ve enstrüman ile alakalı şüpheler doğurduğu tahmin edilebilir.

Bu içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup hiçbir surette hukuki tavsiye niteliği taşımamaktadır. Fikri mülkiyet hakları Gülerüz & Partners Avukatlık Bürosu’na ait olan bu içeriğin yazılı izin alınmaksızın çoğaltılması, kopyalanması ve kullanılması yasaktır.

This content is solely produced for informative reasons and do not constitute legal opinion or advice under any circumstances. Gülerüz & Partners Attorneys at Law is the sole owner of the intellectual property rights of this content and shall not be reproduced, copied, or used without written consent of Gülerüz & Partners Attorneys at Law.